

Varyto, hudební časopis, zahájení činnosti 1878, Třebíč, ukončení činnosti 1891, Brtnice.

Varyto bylo na Moravě vydávané periodikum zaměřené především na klavírní tvorbu.

Iniciátorem jeho vzniku byl Emanuel Binko, mimo jiné pedagog a skladatel, který časopis založil v roce 1878. Jeho prostřednictvím chtěl podporovat tehdejší hudební kulturu soudobých hudebníků a tím zvyšovat úroveň hudby ve školství i domácnostech.

K vydavatelské činnosti Binka pravděpodobně inspirovalo vydávání časopisu Lyra Moravská, za jehož zrodem stál Gustav Karel Sobotka, kterého však vyšel pouze jeden ročník. Časopis Varyto byl **podobného** zaměření, měl **podobný** obsah i vnější vzhled a stejné lhůty **vycházení**. V prvních třech letech existence **vycházel** časopis dvakrát měsíčně, od roku 1881 jedenkrát do měsíce. Do roku 1883 vydával Varyto hudební nakladatel Jan František Kubeš v Třebíči. Následně v průběhu roku 1884 začala periodikum tisknout lipská litografická firma Carl Gustav Röder.

Obsahovým těžištěm časopisu byly především klavírní **skladby**. Mnohé **skladby**, které ale ve Varytu vyšly, byly určeny mimo klavíru nebo varhan také pro harmonium. To dnes můžeme považovat za dobový znak učitelského hudebního časopisu. Harmonium totiž v té době bylo v téměř každé učitelské domácnosti, a to často jako náhrada varhan. V menší míře se v periodiku **objevovaly také vokální díla** a skladby pro housle s doprovodem klavíru. Kromě praktických skladeb ale časopis obsahoval také hudebně teoretické a pedagogické články a jiné texty.

Repertoár Varyta do jisté míry odrážel vkus tehdejší společnosti – tiskem vycházely především stylizace společenských tanců (valčík, mazurka, kvapík a jiné) a pochodů. Taktéž byly v oblibě poslechově nenáročné klavírní skladby. Pro varhaníky byly k dispozici jednoduché varhanní přehledy. Hlavním posláním časopisu bylo znázornění národního ducha té doby a Binkovy oddanosti vlasti. Během existence časopisu Varyto v jeho vydáních vyšlo přibližně 1100 skladeb od více než stovky skladatelů z Čech a Moravy. Ze svých skladeb zařadil Binko do časopisu 31 z nich. Nejpublikovanějšími autory pak byli například Alois Hnilička, Josef Paukner, František Musil, Josef Nešvera, Jan Kún, Josef Čapka Drahlovský, Josef Drahorád, Karel Haak, Josef Cyril Sychra, Karel Strnad nebo Jan Malát.

Během čtrnácti let vydávání Varyta prošel časopis mnohými fázemi. Do **té** první se řadí první tři ročníky periodika. V **té** době časopis kromě not tvořila také jednostránková textová příloha, obsahující zprávy, články, inzerci nebo listárnu (sloužící pro komunikaci s redaktorem). Třetí ročník změnil svůj vzhled a také se stal časopisem zaměřeným čistě na klavírní tvorbu.

V roce 1880 však časopis neměl dostatek odběratelů, Jan František Kubeš proto pro své ztráty jeho vydávání ukončil, čímž se ukončila také první etapa Varyta.

Nevzdávající se Binko ale veškerou zodpovědnost i vlastnictví časopisu převzal a administrace se z Třebíče přesunula na příští tři roky do Třešti.

V době vlastního vydávání časopisu měl Binko také poměrně velký problém s dlužníky, přesto byla základna odběratelů dostatečná, aby současně začal vycházet další hudební časopis – Hudební Květy.

Se sedmým ročníkem Varyta přišla změna vzhledu i nakladatele – v roce 1884 s tiskem začal litografický ústav Carl Gustav Röder v Lipsku. S Binkovým stěhováním také časopis změnil

působitě na Brtnici u Jihlavy. Právě sedmý ročník lze považovat za vrchol zakončující vývoj periodika a jeho ustálení jako praktický klavírní časopis až do konce jeho existence.

Lexika

ČSHS.
SČHK.

Literatura

Culka, Zdeněk: Emanuel Binko: učitel-hudebník (Žďár nad Sázavou, 1965).
Zechová, Hana: Časopis Varyto Emanuela Binka a jeho klavírní repertoár (1878–1891) (Olomouc, 2017).

Dominika Volfová